

OKÉNKO

D O F A R N O S T I

VYDÁVÁ FARNOST SV. VÁCLAVA V LETOHRADĚ

Ročník XXIX

Září 2020

číslo 9

Žalm 150

Chvalte Pána kosmu
jeho svatyní je vesmír
o poloměru statisíc miliónů světelných let.

Chvalte Pána hvězd i mezihvězdných prostorů,
chvalte Pána Mléčných drah i prostorů mezi nimi,
chvalte Pána atomů i vakua mezi nimi,
chvalte ho smyčci, flétnou a anglickým rohem,
lesními rohy a pozouny,
křídlovkami a trubkami,
chvalte ho violami a violoncelly,
klavíry a pianiny,
chvalte ho na gramofonových deskách i magnetofonových páscích,
bluesem a jazzem i rytmickou písní
a symfonickými orchestry,
černošskými spirituály
a Pátou Beethovenovou,
kytarami a xylofony ho chvalte.

Všechno, co dýchá,
každá živá buňka,
chval Pána.
Aleluja!

Ernesto Cardenal

Úvodem

Na Bělorusy (a Ukrajince) zvlášť myslíme. Byli komunistickou propagandou křivení déle než my. Bělorusové poklidně demonstrují, ale zlo se samo nevzdá. Když staří Izraelité bojovali s Amálekem, Mojžíš se modlil, dva muži mu podpírali ruce a ostatní bojovali. Bez osvíceného vůdce, bez těch, kteří ho podporují, a bez ohodlaných lidí, nemůže země dojít ke svobodě a udržet si ji. To platí i o nás. V srpnu 1968 se naši politici opět ohnuli v pase, žádný voják nevystřelil na sovětská vojska. Za rok se ale vojáci a milicionáři postavili se zbraněmi proti vlastním občanům. Křiví politici křivili občany.

Americký ministr zahraničí Mike Pompeo řekl našemu prezidentovi a premiérovi: „Čína a Rusko ohrožují Evropu“. M. Z. mlčel, premiér odpověděl, že ohrožení „ne cítí“. V Rusku byl s velkou pravděpodobností otráven Alexej Navalnyj, opoziční politik Putina. Čína i Hrad vyhrožovaly bývalému předsedovi Senátu Jaroslavu Kuberovi za jeho úmysl navštívit Tai-wan. Teď čínský ministr zahraničí Wang I prohlásil: „Přimějeme Vystrčila zaplatit vysokou cenu za jeho návštěvu Tai-wanu“. Naši páni k tomu opět mlčí. Muž hájí čest své ženy, svých dětí a těch, kteří mu jsou svěřeni. Slouhové ohýbají hřbet. Předseda Senátu Miloš Vystrčil na Tai-wanu prohlásil: „Nejlepší slova jsou činy. Ochrana demokracie je bolestný proces a vyžaduje odvahu.“

Co myslíte, půjdou naši biskupové opět 28. října do Vladislavského sálu? /v

ZA MÉHO DĚTSTVÍ

byla jasná hranice mezi dobrem a zlem. Když jsem byl žák druhé třídy obecné školy, přivezli k nám lidi, vyhnané z území zabraného Říší (zla). Kufry, peřiny, slzy... Běhali jsme po domech a sháněli pro ně volné místnosti. Ten, kdo nechtěl pomoci, mohl dětem beze studu odmítnout. - Brzy nato dostali Židé povinnost nosit žluté hvězdy, velké jako dlaň, s nápisem JUDE. Všude, ba i na nádražích, se objevily tabulky „Židům vstup zakázán“. My děti jsme jim chodily nakupovat. - V době nedostatku potravin byly na silnicích a nádražích hospodářské kontroly české i německé policie pospolu. Mlynářka „Na Říčkách“ paní Müllerová nám naplnila školní tašky moukou a my děti jsme těmi kontrolami nevině procházely s taškami na zádech. Babičce do Brna jsem vozil mléko v konvi ukryté v obalu německé firmy na klobouky. Maminka mi proto koupila čepici „hitlerjugend“. Byli jsme lstiví vůči lstivému režimu. Tehdy bylo lehčí rozeznat dobro od zla. Dětem je dnes ovšem těžko určit hranice mezi dobrem a zlem, to jest: mezi potřebou a nadbytkem, mezi střídmostí a přepychem, mezi Českým Rájem a Kanáry...

Jan Rybář

Bůh nás stvořil z lásky, láskyplně o nás pečuje a k lásce nás zve. Na boží přátelství můžeme a máme odpovídat svým přátelstvím. Ale v církvi jsme místo vztahu s Bohem a milosrdného jednání s potřebnými a hříšníky zavedli morální drezúru a systém příkazů a zákazů. Místo následování Ježíše a uposlechnutí jeho slov rajtujeme na liteře svých nařízení a poslušnost k nadřízeným jsme prohlásili za nejvyšší ctnost. František to nazývá klerikalismem. /v

Lidé vnějškové zbožnosti, pro něž je náboženství nástrojem k dosažení nějakého cíle (společenského uznání, potvrzení skupinové identity), bývají rigidní a autoritářští. Lidé niterné zbožnosti, pro něž má víra smysl sama o sobě, jsou spíš tolerantní, obětaví a solidární. *Tomáš Halík*

Jen dogmatikové a fanatici znají jedinou pravdu a všechny odpovědi.“

„Doba není zlá či špatná... dělají ji lidé...“

„Vždycky se dá něco dělat!“ *Pavel Tigrid*

Nikdo dnes nepochybuje o tom, že se Evropa sjednocuje a že její jednota je otázkou jejího přežití.

prof. Karel Vrána, filosof, teolog

NOČNÍ ZÁPASY S BOHEM

Kniha Stvoření nám na životních osudech mužů a žen vzdálených dob umožňuje nahlédnout ty naše. Mezi patriarchy nacházíme muže, který z chytrosti učinil svou nejlepší vlastnost – Jákoba. Bible vypráví o jeho svízelném vztahu s bratrem Ezauem. Od malička je mezi nimi rivalita. Jakub je druhorozený syn – byli dvojčaty – ale podvodem se mu podaří vyloučit na otci Izákovi požehnání patřící prvorozenému. Je to první z dlouhé řady lstí, kterých byl tento bezskrupulózní muž schopen. Již samo jméno Jákob označuje někoho, kdo se neubírá přímými cestami. Před bratrem musí utéci pryč, ale v životě mu všechno vychází: je schopný podnikatel, velice zbohatne a stane se majitelem obrovského stáda. Vlastní houževnatostí a trpělivostí se mu podaří oženit se s nejkrásnější z Lábanových dcer, do níž se doopravdy zamiluje. Něco však postrádá. Chybí mu živý vztah k vlastním kořenům.

Jednoho dne pocítil volání domova, svého rodiště, kde dosud žil Ezau. Jákob se vydává na dlouhou cestu a s početnou karavanou a stády přichází až k potoku Jabok. Po jeho přebrodění zůstává patriarcha o samotě na cizím břehu. A když se setmí, znenadání ho kdosi neznámý napadne a začne s ním bojovat. Duchovní tradice církve viděla v tomto vyprávění symbol modlitby jako boje víry a vítězství vytrvalosti. Jákob zápasil celou noc ze všech sil. Nakonec je přemožen, když mu protivník vykloubí kyčel, takže bude po zbytek života kulhat.

Onen tajemný protivník patriarchovi praví: „Budeš se jmenovat Izrael, protože jsi projevil sílu vůči Bohu i lidem a obstál jsi.“ Svě jméno mu protivník neprozradí, zato mu požehná. A Jákob pochopí, že se setkal s Bohem tváří v tvář.

Zápas s Bohem je metaforou modlitby. Za jiných okolností prokázal Jákob schopnost věst s Bohem dialog a vnímat jeho přátelství a blízkost. Avšak oné noci z toho vleklého zápasu, ve kterém téměř podlehně, vychází proměněn. Dostává jiné jméno, způsob života a osobnost. Poprvé nemá Jákob nic jiného, co by Bohu předložil, než svou vlastní bezmoc a zranitelnost. A obdrží od něj požehnání, s nímž přibíhá do zaslíbené země: zranitelný a zraněný, avšak s novým srdcem. Předtím byl sebejistý, důvěřoval vlastní chytrosti. Byl člověkem neprodyšným pro milost, vzdoroval milosrdenství. Bůh však zachránil, co zahynulo. Dal mu pochopit, že je hříšníkem, který milosrdenství potřebuje, a zachránil jej. Všichni máme noční setkání s Bohem, vlastní noc, temnotu, chvíle hříchu a dezorientace ve svém životě. Bůh nás překvapí ve chvíli, kdy se nenadějeme a jsme nuceni být opravdu sami. Oné noci si v zápase s neznámým uvědomíme, že jsme pouze ubozí lidé, a dovolím si říci „ubožáci“. Avšak právě tehdy není třeba se bát, protože Bůh nám dá nové jméno, které obsáhne celý náš život, změní srdce a udělí nám požehnání.

František, 10. 6. 2020

A PŘESTO ZŮSTAT

Nikola Petrák

Kdysi jsem slyšela citát, přibližně v tomto znění: „Nejprve jsou hory horami a řeky jsou řekami. Pak hory přestanou být horami, a řeky přestanou být řekami. A později se hory znovu stanou horami a řeky znovu řekami.“

Pocházím z nevěřící rodiny a s křesťanstvím jsem se poprvé setkala v 15 letech, po jedné přednášce na střední škole. Přednášející nás tehdy pozval do středoškolského klubu u nás ve městě. I když jej zřizovala církev, scházeli se zde věřící i nevěřící mladí lidé. Právě tedy jsem se od věřících dozvídala více o víře. Líbilo se mi, jací křesťané byli, časem jsem si přečetla Bibli a sama se stala křesťankou. Bylo tedy přirozené, že jsem začala docházet do církve, jejíž součástí klub byl. Tam jsem se zapojila do vedení klubu mládeže a kapele, která doprovázela nedělní bohoslužby. Po střední škole jsem se dokonce rozhodla více zainvestovat do osobní spirituality, proto jsem nastoupila na studium teologie. Tehdy pro mě byly hory horami a řeky řekami.

Asi není neobvyklé, že jsem během svého křesťanského života prožila různá období, kdy jsem Bohu byla někdy blíž, a jindy se vzdalovala, nicméně po zhruba deseti letech v církvi jsem došla do bodu, kdy jsem se začala s vírou tak, jak jsem ji znala, určitým způsobem vnitřně rozcházet. Jako křesťané nejsme samostatným ostrovem. Žijeme v určitém „křesťanském systému“ – soustavě, kam patří nejen naše takzvaná osobní zkušenost s Bohem, ale také veškerá přijatá teologie, křesťanské názory a postoje, které jsou formované domovským sborem a ostatními věřícími víc, než je člověk často ochoten si připustit. Je to celý ten balík věcí, který utváří spiritualitu člověka a jeho náhled na život. A tento můj „křesťanský systém“ mi prostě přestal dávat smysl. Jak čas plynul, zažívala jsem různé životní události, které významným způsobem ovlivnily to, kým dnes jsem (nemoc a smrt rodiče, stěhování do jiného města, noví přátelé, studijní a pracovní zkušenosti...). Jak jsem se měnila, můj dosavadní „křesťanský systém“ přestával být relevantní vůči tomu, kým jsem se stávala. Spoustu věcí jsem už viděla jinak než před deseti lety. Některé základní křesťanské pojmy pro mě úplně ztratily svůj původní význam a já si musela přiznat, že vlastně vůbec nevím, co znamenají. Hory přestaly být horami a řeky přestaly být řekami.

Lidé v církvi mívají různé teorie o tom, proč křesťané, kteří Bohu aktivně sloužili, z církve (potažmo od Boha) odešli. Odcházející často zmiňují zranění od svých spolu-věřících, nevyhovující společenství nebo vedení církve. Na druhé straně lidé, kteří ve sboru setrvávají, za odchodem svých bratrů a sester často vidí „vábení světa“, hřích, a podobně. Málokdy to je ale tak černobílé. Pro mě byly důvody vzdálení se církvi (a v důsledku

i Bohu) tvořené mozaikou výše uvedeného, ale řekla bych, že hlavní roli sehrála postupná ztráta smyslu.

Jako křesťanka věřím, že každý musí o svůj vztah s Bohem pečovat a zápasit o víru, jinak jeho vztah s Bohem postupně odumře. A část odpovědnosti za to, aby lidé v církvi setrvali, leží i na církvi. Zažila jsem to u sebe a viděla i u dalších věřících – jak čas plynul a lidé zažívali různé věci, církev je často nedokázala adekvátně podpořit v tom, aby byli schopni svou víru uchopit nanovo, jinak – jako člověk, kterým jsou tady a teď, a ne jako člověk, kterým byli před deseti lety, když konvertovali.

V Bibli se píše, že Kristus je „stejný včera i dnes i na věky“. Domnívám se, že tento verš se týká spíše toho jaký Bůh je, než toho jak máme tyto pravdy žít, komunikovat okolnímu světu i věřícím uvnitř církve. Zdá se mi, jakoby církev někdy měla obavy toto své jak přizpůsobovat době, ve které žije, snad ze strachu, že „zesvětští“, a proto se zbytečně drží vzorců (nejen liturgických, ale i těch myšlenkových), které fungovaly před dvaceti, třiceti lety. Myslím, že zvláště se to nyní ukazuje u mileniálů a generace Z, kteří se ptají po smyslu a onom jak snad víc, než kterékoli generace před nimi.

Návrat ke křesťanství započal zhruba před dvěma lety, přičemž určitou katarzí pro mě byla tříměsíční pracovní zkušenost v uprchlických táborech v zahraničí. Bylo to období hluboké prázdnoty a vykořenění – z mně známého prostředí, komfortu, z mé sociální bubliny, z mého „křesťanského systému“. Když přišla na těchto nehostinných místech řeč na otázky víry, uvědomovala jsem si, jak velmi prázdně mé naučené fráze zní, a že tváří v tvář lidskému utrpení a zoufalství, které šlo často až na jakousi existenciální dřeň, nedávají vlastně vůbec žádný smysl. Když se mě v té době někdo zeptal, zda jsem křesťanka, začala jsem odpovídat, že popravdě nevím. Bylo mi jasné, že buď se má víra musí přetvořit v něco, co je relevantní i uprostřed takovýchto okolností, nebo že se nejspíše s křesťanstvím nadobro rozloučím. Začala jsem se tedy k Bohu obracet v modlitbách s prosbou, aby moje víra byla skutečně živá, a ne jen víra ze setrvačnosti, dědictví někoho, kým jsem byla před patnácti lety, nebo produkt určité církve, přejatý od mých bratrů a sester. Nevím, jak se to přesně stalo, ale vím, že Bůh na to odpověděl. Jako bych začala více vnímat, které věci jsou podstatné, a co je jen balast, který se na mou víru za posledních patnáct let nalepil. Byl to poměrně bolestivý proces, v určitém slova smyslu jsem ztratila kus sebe, ale bylo nutné jej odložit, jinak nebylo možné jít dál. Bůh si v tomto období používal i mé přátele z Metro Church Olomouc, se kterými jsem byla v té době na dálku v kontaktu. Jejich trpělivost a laskavá podpora pro mě byly Božím obrazem a kotvou, která mě držela v Boží blízkosti. Jsem za ně vděčná.

V současnosti jsou pro mě hory opět horami,

I HAD A DREAM

Pavel Kuneš

Odpusť mi, čtenáři, tohle rouhání proti M. L. Kingovi. Bylo to dneska k ránu, a neprobudil jsem se zpocený, ale nekonečně smutný. Šel jsem totiž napříč Staroměstským náměstím, když jsem si všiml malého průvodu, který kráčel směrem od radnice. V čele byl nesen stříbrný procesní kříž, vedle něho se svícemi dospělejší ministranti v albách, přepásaných růžovými organtýnovými šerpami. Směřovali k jednomu ze dvou oltářů, které byly postaveny vedle mariánského sloupu a naproti němu, asi dvacet metrů od sebe.

Oba oltáře, podobně jako kdysi o božítelových průvodech, byly oblečené (starý liturgický termín) a na jednom mladá řeholní sestra upravovala květiny. Druhý měl ve vázách pouze smrkové větvičky. Lekl jsem se a v uctivé vzdálenosti jsem se nepovšimnut průvodu vyhýbal. Neunikl jsem ovšem pozornosti několika mladých kněží v průvodu. Byli to milí, sympatičtí známí mladíci. Obklopili mě a přemlouvali, abych se zúčastnil pobožnosti, která u jednoho z oltářů začne. Stál jsem s aktovkou uprostřed nich a vysvět-

PĚTINA 21. STOLETÍ JE ZA NÁMI

„Adame, kde jsi?“ - ptal se Hospodin lidí po selhání v Ráji.

„Človče, kde jsi?“ ptá se Bůh každého z nás.

„Církvi, kde jsi? Pětina 21. století je za vámi. Od II. vatikánského koncilu uteklo přes půl století, ale nedošli jste ani do poloviny cesty. Kde jste? Kam jste zalezli? Za co se schováváte?

Co jste se ode mne naučili?“

Vyznáváme, že Bůh k nám sestupuje - v Ježíši nejvíce. Ježíš je nejlidštějším člověkem. Mnoho a mnoho jsme mluvili o jeho proměňování chleba a vína při jeho Hostině, ale Ježíš nás chce svou Hostinou proměňovat do své podoby. To je největší zázrak!

O tomto našem proměňování málo mluvíme. Bez naší spolupráce nebudeme proměňování na „Ježíšovo Nové Tělo, vydávající se pro druhé“.

Chléb a víno se Ježíšovi nebrání, ale my se mu vzpouzíme. Stále odvádíme řeč k jeho Tělu a Krvi pod způsobou potravin.

Ježíš nás touží proměňovat také svým slovem a příkladem. Formálně sice před kaž-

a řeky opět řekami. Děkuji Bohu za každou církev, která buduje víru lidí „do hloubky“ namísto omílání křesťanských hesel. Církve, které nedávají laciné odpovědi na těžké životní otázky, a které si dají tu práci ujit kus cesty s lidmi, kteří si nejsou jistí, jestli vidí hory, řeky, nebo vůbec něco.

3. 8. 2020

loval jim, proč to nemohu udělat. Když už se tedy podařilo neuvěřitelným úsilím jednoho sochaře sloup postavit, neznamená to, že můžeme zabírat celé náměstí pro sebe. Taky jsem jim říkal, jak jsem si četl ve zprávách vatikánského rozhlasu sdělení Německé biskupské konference, že v loňském roce u nich pokračoval odchod státníků křesťanů z katolické církve.

Když i nás je stále méně, musíme spíše vnášet evangelium do naší doby, než se vracet k barokní zbožnosti. Viděl jsem před něko-

dým „přijímáním“ říkáme: „Pane, řekni jen slovo a má duše bude uzdravena“, ale jsou tato slova úpěnlivou prosbou nemocného? Prosíme skutečně o jeho slovo?

(Nemusíme si ho teprve vyprošovat, vše nám už řekl. Naše prosba je projevem vděčnosti - nic nebereme samozřejmě. V modlitbě přemlouváme sebe, znovu se hlásíme o dar moudrosti.)

V čem jsme ne-mocní? Bez Ježíše jsme bez-mocní proti naší povýšenosti. Povyšujeme se nad jiné a bráníme „malíčným“ v přístupu k Ježíšovu stolu.

Uvedu příklad. Evangelický farář Václav Hurt a jeho paní - po výchování svých dětí - přijali do roční rodinné péče už desátého kojence (po tomto ročním pobytu jsou děti schopné adopce). Hurtovi k Ježíšově hostině pozvat nesmíme - nejsou katolíci. Já jsem žádné dítě nepřijal, ale k Večeři Páně smím. Je to spravedlivé?

V ekumenismu jsme za půl století(!) udělali pouze malíčký krůček: při svatbě katolíka s nekatolíkem dovolujeme nekatolické rodině jít ke Stolu Páně.

Ale jen při svatbě, pak už to není možné.

Při nedávné svatbě byla nevěsta z církve bratrské. Její rodiče mimo svých dětí adoptovali

lika lety v televizi, jak při slavnosti Navalisa jede Nerudovou ulicí zlatý kočár pražských arcibiskupů. Tažený černým kladrubáký byl obsazen svatovítskými preláty. A hrozně jsem se při tom styděl. Říkal jsem těm mladým, kteří mi naslouchali, že takhle to přece nejde. Když chceme dělat slavnost jako v baroku, nemůžeme se toho zúčastnit reálně, jako bychom si žili v baroku. Když už chcete použít kulturní památku, jakou je zlatý kočár, musí se tam posadit herci, kteří tehdejší preláty budou jen představovat.

Naši skuteční prelátí budou v civilu u Vltavy promlouvat k návštěvníkům divadelní show o evangeliu, o řešení našich trápení Ježíšovými metodami. Zastanou se pravdy a lásky, a když dneska skoro každý má doma Bibli, ať se diváci po návratu domů podívají na str. 326, kde si na vlastní oči přečtou, jakou Pán Ježíš nabízí pomoc, když všechny rady selžou. Tomu všemu tihle milí kněžíští mladenci naslouchali a tvářili se vážně. Jak se rozhodli, to, žel, nevím. Probudil jsem se a bylo mně nekonečně smutno.

6. července 2020

čtyři romské děti (už jsou dospělé). Podle jakého klíče rozhodujeme my, kněží - kteří jsme nevychovali ani jedno dítě - kdo smí a kdo nesmí k Ježíšově Hostině?

Stanovili jsme podmínku správného razítka na křestním listu. Čím se liší katolická víra od nekatolické? Pouhým názorem na Ježíšovu Hostinu nebo projevem lásky? Kdo a jak je schopen měřit stupeň lásky?

Copak neumíme odhadnout Ježíšovy názory? Toho, který stoloval se Zacheem a dalšími hříšníky, který dovolil hříšné ženě, aby se ho dotýkala, který Kananejské (pohanské) ženě uzdravil postiženou dceru, který ženu samařskou poslal jako svou apoštolku, který nám klade na srdce: „Jděte a učte se, co to je: Milosrdenství chci, a ne obětí. Nepřišel jsem pozvat spravedlivé, ale hříšníky.“ (Mt 9:13)

Apoštol Jakub, bratr Ježíšův a jeruzalémský biskup, říká: „Vidíte, bratři, že ze skutků je člověk ospravedlněn, a ne pouze z víry! Což nebyla i nevěstka Rachab podobně ospravedlněna ze skutků, když přijala posly a propustila je jinou cestou? - Jako je tělo bez ducha mrtvé, tak je mrtvá i víra bez skutků.“ (Jak 2: 24-26)

„Adame, kde jsi?“, ptá se nás nejlidštější ze synů lidských a Syn Boží. „Za co se schováváš? Za koho mluvíš, co jsi se ode mne naučil? Do jaké míry se mnou necháváš proměňovat? Nakolik jednáš, mluvíš a myslíš jako já? Proč se neřídíš mými pokyny? Proč k nim svévolně přidáváš nápady podle svého vkusu?“

/v

KRÉDO

věřím v boha
který nestvořil svět hotový
jako věc která musí navždy zůstat stejná
který nevládne usazen na věčnosti
která vypadá neměnná
jako netvarovatelná přírodou
chudými a bohatými
experty a prostáčky
pány a poddanými,
věřím v Boha
který touží po připomínkách
a proměně všech zvyklostí
naší prací
naší politikou

věřím v ježíše krista
který měl recht v tom svém
„jeden sám nic nezmůže“
přesně jako my
pracoval na změně všech věcí
a o to v jádru jde
cestou za ním mi dochází
jak naše inteligence zakrněla
naše fantazie se udusila
naše námaha je marná
protože nežijeme jako žil on
každý den se bojím
že zemřel nadarmo
protože je pohřbený v našich kostelích
protože my jsme jeho revoluci zaprodali
v poslušnosti a strachu
z nadřazených

věřím v ježíše krista
vzkříšeného v našich životech
abychom oproštěni
od předsudků a domněnek
od strachu a nenávisti
pokračovali v jeho revoluci
až k jeho království

věřím v ducha
který s ježíšem přišel na svět
ve společenství všech národů
a naši odpovědnost za to
co je naše země
to údolí slz hladu a násilí
anebo město boží
věřím ve spravedlivý mír
který je uskutečnitelný
v možnosti smysluplného života
pro všechny lidi
v budoucnost tohoto božího světa
amen

Dorothee Sölle

Až vám bude někdo vykládat o zvrhlosti muslimů, vyprávějte mu o Francouzi Charles de Foucauldovi. Prožil bouřlivé mládí, pro neukázněný život vojáka byl propuštěn z armády. Na vědecké expedici v Maroku prožil zásadní zkušenost s muslimy: „Islám ve mně vyvolal hlubokou přeměnu. Pohled na tuto víru, na tyto lidi žijící v neustálé Boží přítomnosti, mi ukázal něco většího a pravdivějšího než mé světské zájmy.“ Začal studovat Korán

JÍZDA V LEVÉM PRUHU ukázka z knihy Marka O. Váchy

Proč se podle tebe veřejně mluví tak málo o modlitbě a osobním vztahu k Bohu?

To je obrovská bolest. Všechny rozhovory, které dávám, by se měly týkat právě tohoto. Tato společnost je fascinovaná sexem – má právo se takto vymezovat a je to téma pro novináře. Ale teď se, zdá se mi, katolická církev sama definuje jako ta, která má určité názory na určité sexuální otázky, ale o těch nejdůležitějších věcech se vůbec nemluví. Když se bavím s moudrými lidmi z církve – nechci jim křivdit – jsou to pořád sňatky homosexuálů nebo nějaké pastorační metody, jak podchytit mládež nebo tu či onu generaci. To je důležité, ale podle mě tak ve třetím plánu. O radosti ze života, o smyslu věcí a o Bohu bychom měli mluvit. Opravdu si nemyslím, že je třeba někoho podchytit nebo stavět mosty k lidem – ti lidé se k nám, k Bohu, brodí ze všech stran. Stačí nepřekážet.

a poté Biblii. Sedm let prožil jako trapista. V Nazaretě viděl velikou nouzi Arabů: „My trapisté žijeme velice skromně, ale - na rozdíl od Arabů - máme jistotu zítřejšího jídla“. Vystoupil z řádu a nechal se vysvětit na kněze. Léta pak skromně žil mezi Tuaregy, tak, jako Ježíš žil do třiceti let mezi židy. Snažil se být bratrem všech, pomáhal druhým ze všech svých sil. Měl Tuaregy tak rád, že jim byl ve stáří podobný, i jeho tělo reagovalo jako by byl Tuaregem. Zkoumal jejich život a sestavil veliký francouzsko-tuarežský slovník, dodnes používaný. Nikomu nevnucoval křesťanství, a celý život pokřtil jen jednoho člověka. Tuaregové si ho velice vážili. Při přepadení Tuaregů cizím kmenem byl Charles ve zmatku zastřelen. Jeho způsob života mezi nejudššími následují Malé sestry a Malí bratři Ježíšovi. (Připravuje se de Foucauldovo svařečení.) /v

Kolínský kardinál Rainer Maria Woelki chce ve své arcidiecézi ubytovat další uprchlíky z řeckých táborů. „Jsme připraveni na přijetí těchto lidí a naše vůle pomáhat se nijak neumenšila“, prohlásil německý kardinál v pondělí. Mirganti se totiž nevzdali své vlasti, protože by bezpodmínečně mířili do Německa, „nýbrž protože už v ní nemohli déle žít kvůli hrozné válce či katastrofální humanitární situaci“, zdůraznil kardinál Woelki. Kolínská arcidiecéze v posledních letech vypracovala rozsáhlou a bezpečnou síť, určenou k podpoře a integraci migrantů. Spolek „Aktion Neue Nachbarn“ – Noví sousedé – založil kard. Woelki v roce 2014 a společně s diecézní Charitou pro něj zřídil podpůrný finanční fond. V současné době se pomocí uprchlíkům věnuje v kolínské arcidiecézi 10 tisíc dobrovolníků a 240 placených zaměstnanců. Arcibiskupství na tuto službu vynakládá téměř šest milionů euro.

Německo před týdnem povolilo opětovný vstup nemocných dětí a jejich rodin z přeplněných řeckých táborů. Do konce srpna by mělo přiletět 928 migrantů, včetně 243 nemocných dětí. Kardinál Woelki opakovaně vyzval k přijetí uprchlíků z Řecka, kde již měsíce strádají v politováníhodných podmínkách. Naposledy tak učinil v červnu u příležitosti Světového dne uprchlíků.

4.8.2020

Jsem přesvědčen, že Bible se stává tím krásnější, čím více jí rozumíme; tj. čím více vidíme a uznáváme, že každé slovo, které chápeme obecně a vztahujeme především sami na sebe, mělo podle konkrétních okolností, podle časové a místní situace svůj vlastní, speciální, bezprostředně individuální smysl.

Johann Wolfgang von Goethe

Litera zabíjí, ale Duch dává život.

Pavel z Tarsu, 2 K 3:6

V roce 2020 si připomínáme 350. výročí úmrtí Jana Amose Komenského. Zanechal po sobě nedokončené nejvýznamnější dílo nazvané *Obecná porada o nápravě věcí lidských*, ve kterém důkladně promýšlí, jaký druh společenského uspořádání má budoucnost. Chceme tímto zahájit veřejnou debatu či „poradu“ o tom, co je v nepořádku s „věcmi lidskými“ (nejen v České republice), a co je možné udělat pro jejich zlepšení. To, co nás dělá lidmi, je dle Komenského toto sedmero: 1) vzdělání, 2) politika, 3) náboženství, 4) jazyk, media, 5) podnikavost, 6) kultura, umění, 7) rodina. Tyto „věci lidské“ jsme schopni uskutečňovat dobře i špatně, naše lidství jsme schopni užívat, ale též zneužívat.

Stav „věcí lidských“ k r. 2020

1. Vzdělání. Smyslem vzdělání je dle Komenského moudrost, nikoli pouhé znalosti. Moudrost znamená porozumění, chtění a konání toho, co je dobré pro jedince i pro celek společnosti. Vzdělávací systém se již v době Komenského evidentně potýkal s problémy, které jsou nám známé – mluvil o škole jako robotárně nebo též mučírně ducha, plně bezduchého memorování bez pochopení smyslu celku. Současná škola v mnohém pokročila, ovšem stále má daleko ke Komenského „dílně lidskosti“. Dětskou zvědavost ubíjí množství látky, převládá frontální výuka, škole se stále nedaří rozvíjet „celého člověka“, slovy Komenského, ani kritické myšlení. Cíl vzdělávacího systému byl redukován na „uplatnění na trhu práce“, opomíjena je morální dimenze.

2. Politika. Nutnost spravovat „věci veřejné“ plyne, dle Komenského, z lidské potřeby harmonie a řádu. Pánuje-li neřád, člověku se nežije dobře, společnost jako celek trpí. Česká republika – ale i mnohé jiné země na Východě i na Západě tohoto světa – trpí pod vládou politiků, kteří usilují nikoliv o dobro celku, ale své osobní. Není to fenomén nový, ale je znepokojivý svou intenzitou. Komenský varoval před „oligopoly“ a „monopoly“ v politice. V roce 2020 pozorujeme vzestup propojení byznysu, médií a politiky. Soukromé obchodní zájmy některých politiků jsou ve střetu se zájmy veřejnými, rovněž někteří nejvyšší představitelé země beztestně a opakovaně lžou, porušují zákony a politická kultura je vulgarizována. Vzestup oligarchie v politice ohrožuje demokracii. Způsobuje, že vítězí nikoliv ti, kdo mají lepší program, argument či ideu, ale ti, kdo mají více peněz a můžou si koupit mediální vliv. Souvisí s tím úsilí oslabit nezávislost veřejnoprávních médií. Morální principy a hodnoty, na kterých demokracie stojí, jsou v oligarchickém uspořádání pošlapávány a relativizovány. Oligarchie je zhoubná pro demokracii také tím, že rozevírá nůžky sociální nerovnosti – čím více národního bohatství je koncentrováno v rukou omezeného počtu

oligarchů, tím chudší je zbytek národa. Takové uspořádání je dlouhodobě neudržitelné, resp. nemá budoucnost. Propojení obchodních a politických zájmů se taktéž negativně projevuje ve vztahu k přírodě a krajině. Působení politických představitelů je vždy dočasné, ale důsledky jejich počínání mohou být dlouhodobé.

3. Náboženství. Komenský chápal náboženství jako výraz lidské touhy po „nejvyšším dobru“. Přesto se ve jménu různých náboženství stalo a stále děje mnoho zlého. Komenský mluvil o „hanebnostech“ v otázkách víry jako jsou hádky, války, nedostatek lásky, pokory, respektu apod. Náboženství bývá zneužíváno, často za účelem politickým, často kvůli zisku.

4. Jazyk, media. Jazyk je médiem komunikace. Media, která mají budoucnost, jsou pravdivá, a jako taková napomáhají porozumění. Umíme překonávat jazykové bariéry, a přesto nebývá lidská řeč médiem pravdy a porozumění. Častokrát se přímočaře obelháváme – navzájem i sami sebe. Mnohá media plodí lživé zprávy, kterým často podléháme, dokonce je i šíříme. Ublížíme si slovem. Nejedna media se stávají nástrojem rozkolu společnosti. Mnohé vlády nemají zájem pečovat o nezávislost médií, často je dokonce potírají.

5. Podnikavost. Člověk je podnikavá bytost. „Lidská přičinlivost nepokládá za vhodné pro sebe samu skládat ruce v klín“, říká Komenský. Nicnedělání člověka ubíjí. Ať už člověk podniká cokoli, potřebuje, aby to dávalo smysl. Podnik je tehdy smysluplný, když přináší užitek jak podnikateli, tak i druhým. Usilovat o osobní blaho bez ohledu na blaho celku a blaho přírody je neudržitelné. Čím více nepoctivého podnikání, tím hůře se podniká. Když se nebudě dobře dařit celku, nebude se dobře dařit ani jednotlivým členům tohoto celku.

6. Kultura, umění. Kultura, která má budoucnost je taková, která činí člověka lepším. Kultura stojí na pojmu „kult“, (z latinského cultus, tj. pěstovat, pečovat). Je-li kult dobrý, pravdivý a krásný je i kult-ivace tímto kultem dobrá, pravdivá a krásná. Čím se necháváme kultivovat? Zkrášlovat? Čemu se vystavujeme? A také jakou krásu tvoříme? Krása, kterou kolem sebe šíříme, nás zpětně ovlivňuje, zkrášluje. Zrovna tak ošklivost.

7. Rodina, která má budoucnost je založena na láskyplných vztazích, vzájemné úctě a péči jeden o druhého. Často to ale nefunguje. I nejbližším dokážeme ublížit. Mezilidské vztahy trpí neschopností odpouštět si. Nejen v rodinných vztazích, ale obecně pozorujeme, že společnost je rozdělená, vztahy bývají zcela nesmiřitelné. Záměrem této charty je otevřít rozhovor o otázkách dlouhodobých – směřování naší

země v kontextu evropském i světovém, na jakých morálních principech chceme zakládat naši budoucnost, na jakých hodnotách chceme stavět naši společnost, o jakou kvalitu života chceme dlouhodobě usilovat.

Výzva k poradě

Ke společné „poradě“ předkládáme následující pozitivní prohlášení:

1. Chceme, abychom byli společností pečující o lidskost, vzájemnou solidaritu a spolupráci uvnitř našich hranic i směrem ven.
2. Chceme, abychom byli otevřenou a zdravě sebevědomou společností, která si je vědoma svých silných stránek, ale i svých chyb a selhání, a dokáže se z nich poučit.
3. Chceme, abychom byli mezinárodně vnímáni jako spolehlivý partner, který spolupracuje na dohodách sloužícím blahu celku.
4. Chceme žít v zemi, kde žádní političtí představitelé nestojí nad právem a spravedlností, mluví pravdu, nejsou ve střetu zájmů, zachovávají nezávislost veřejnoprávních médií a ctí demokratické instituce.
5. Chceme, aby ve volební soutěži hrály klíčovou roli myšlenky, ideje a hodnoty, nikoliv peníze, resp. bohatství kandidátů.
6. Chceme usilovat o čestné a poctivé podnikatelské prostředí a zároveň, aby naše podnikání bylo šetrné k přírodě.
7. Chceme vzdělávací systém, který bude rozvíjet celistvě lidský potenciál, nejen poznatky, ale též charakter a kritické myšlení.
8. Chceme pěstovat společnost charakteristickou náboženskou svobodou, pokojným dialogem, vzájemným respektem a úctou.
9. Chceme, abychom my i naše děti mohli žít v zemi, která má budoucnost, tj. předat ji příští generaci v lepším stavu, než v jakém se nachází nyní.
10. Jsme připraveni vést rozhovor o hledání cest, jak těchto cílů dosáhnout.

Výzva k činu

Diskuzi považujeme za nutný výchozí bod, nicméně nechceme o problémech jen mluvit. Některé problémy a záležitosti jsou zcela mimo možnost ovlivnění většiny z nás, občanů. Ovšem některé věci jsou v našich možnostech a lze s nimi něco udělat. Na této myšlence stojí projekt Komenský 2020, jeho cílem je identifikovat právě ty „věci lidské“, jejichž náprava je proveditelná. Projekt nabízí platformu ke konkrétní akci – v obci, regionu nebo na celonárodní úrovni – dle možností realizátorů. Každý jedinec či kolektiv (školní třída, klub, kroužek apod.) je zván k „nápravě věcí lidských“, které jsou v jeho moci. Přijměte výzvu: Identifikujte alespoň jednu věc, která potřebuje napravit, a která je ve vašich možnostech. Napravte ji. Podělte se o svůj příběh na webu www.komensky2020.cz. Inspirujte se Komenského odkazem a inspirujte ostatní.

Doc. Jan Hábl, pedagog, komeniolog, bratrský farář, vyučuje na Univerzitě v Hr. Králové.

Petici lze podepsat na: www.charta2020.cz

AKTUALITY

POZOR, ZMĚNA TERMÍNU:
Přednáška Arch. Davida Vávry
o architektonické tvorbě bude
19. října v 19.30 hodin v Orlovně
na Orlici.

Vstupné: 150 Kč.

Výstava obrazů Bohumila Duška

Od 2. září ve vestibulu knihovny ve výpůjč-
ních dnech. Vstupné: zdarma.

Výstava hub 10. - 13. září na zámku
s houbařskou poradnou a výkladem odbor-
níků Mykologického klubu Rychnov nad
Kněžnou. Ve čtvrtek bude probíhat sběr hub,
vítáme všechny dobrovolníky, kteří vyrazí
do lesa a donesou na zámek neočištěné jed-
lé i nejedlé houby. V případě nepříznivého
počasí se akce ruší, sledujte web www.info.letohrad.eu.

10. 9. v 17 hod. slavnostní zahájení

11. - 12. 9. otevřeno: 9-11.30 12.30-17 h.
13. 9. 9-12 h.

Vstupné: 40 Kč / 30 Kč snížené.

Výstava: Drobnosti - drobných kreseb
a prací Jaroslava Kerschbauma.

24. září - 14. listopadu v městském muzeu.

po, st: 8 -11 11.30-17 h.

út, čt, pá: 8 -11 11.30-16 h.

so: 8 -11 h.

Vstupné: 30 Kč / 20 Kč / 70 Kč rodinné.

KONCERT: Lenka Dusilová sólo

St 30. září v 19 h. v Orlovně na Orlici.

Vstupné: 190 Kč / od 1. 8. 280 Kč.

Přátelství Boha krtem přijali

11. 7. Radek Horváth

18. 7. Barbora Malá

14. 8. Eliška Hůlková

16. 8. Matilda Čandová

David Mařík

Lásku, úctu a věrnost si slíbili

29. 8. Lucie Řeháková a David Hoffmann

29. 8. Adéla Kolářová a Karel Jedlička

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

14. 7. Jana Zusku 76 let

25. 7. Helenu Motyčkovou 76 let

30. 7. Josefu Bartošovou 92 let

12. 8. Pavla Fogla 71 let

14. 8. Václava Horáka 78 let

18. 8. Reginu Valentovou 70 let

20. 8. Ivana Hricinu 74 let

21. 8. Janu Novotnou 66 let

27. 8. Alenu Otřísalovou 78 let

PODĚKOVÁNÍ

Pan Václav Horák se staral o osadu Červená,
včetně kaple, jako nikdo jiný. Děkujeme mu
za všechnu jeho nezištnou práci. I za to, že
nezatrpl (ten kdo něco dělá pro celek, má
i nepříznivce). /v

ZÁŘÍ VE STREETU

Taušlova 714, Letohrad

Tel. č.: 731 420 344

Facebook: NZDM Street-Letohrad

Od 1. září otevřeno dle běžné otevírací doby:

po 12 - 17 h klub
17 - 18 individuální konzultace
(doučování)

út 12 - 17.30 h klub
st 12 - 15:30 individuální konzultace
(doučování)

čt 12 - 17.30 klub

pá 12 - 16.30 h klub

Čt 10. 9. BĚHÁME PRO

V tento den se potkáme na Václavském ná-
městí v Letohradě od 15 h. na akci „Běháme
pro“. Můžete se zúčastnit připravených ak-
tivit. Pro klienty NZDM bude otevřen klub
od 12. do 14. hodin.

Po 14. 9. VÝROBA DOMÁCÍCH BRAMBŮRKŮ

Máš rád brambůrky a chceš si vyrobit vlast-
ní? Přijď do Streetu a společně si je udělat
podle tvé chuti.

Po 21. - pá 25. 9. TÝDEN NÍZKOPRAHŮ

V tomto týdnu všechny srdečně zveme do
NZDM Street, kde si můžete prohlédnout na-
še prostory, zahrát si nějakou hru a dozvědět
se více o naší službě.

Po 28. 9. STÁTNÍ SVÁTEK – zavřeno

Každý pátek DESKOBRANÍ

Nudíš se? Chtěl by sis zahrát nějakou des-
kovou hru? Neváhej a přijď každý pátek do
Streetu. Budeme se na Tebe těšit.

Téma měsíce: LÁSKA PŘES INTERNET

Na internetu dnes tráví hodně lidí svůj vol-
ný čas. Existují i různé seznamky, přes které
se snaží najít svou lásku. Je to vůbec reálné?
Není to nebezpečné? Děláš to také tak? Chtěl
bys ses o tom pobavit? Neváhej a přijď do
Streetu.

Slavnost výročí posvěcení kostela v r. 2020

Mistrovice a Červená 4. října

Lukavice 11. října

Letohrad a Kunčice 18. října

Orlice a Šedivec 25. října

Oblastní charita pořádá v průjezdu fary
SBÍRKU ŠATSTVA

pátek : 9. října 14 - 17 h.

sobota: 10. října 9 - 11 h.

Přijímáme čisté a použitelné sezónní oblečení
a obuv, kojenecké oblečení, látkové pleny,
nepoškozené nádobí, ložní prádlo (povlečení,
prostěradla), kočárky, cestovní tašky...

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme panu Prof. Hlškému za skvě-
lou přednášku o W. Shakespearovi a jeho
Sonetech v ambitech Kopečku. Žasneme
nad úrovní občanů Shakespearovy doby, ob-
rovské množství jich nadšeně navštěvovalo
Shakespearovy divadelní hy a vystoupení.

Pane Professore, děkujeme za nevšední záži-
tek s Vámi. Závídíme Vaším studentům. /v

DOPISY ČTENÁŘŮ

MUŽSKÁ SRDCE

na pouti Letohrad-Velehrad-Letohrad

Když se sejde výjimečné společenství, čekají
všechny účastníky výjimečné zážitky. Osob-
ně jsem Hospodinu nesmírně vděčný za to, že
jsem se letos mohl stát kouskem v mužském
řetězu ukovaném z osmi článků. Právě taková
sestava se zastoupením širokého spektra
od čtyřicátníků po sedmdesátníky vyrazila na
kolech z Letohradu na Velehrad a zpět. Zná-
me se roky, někteří dokonce desetiletí. Spo-
jují nás mnohé minulé zážitky, ale především
víra v živého a jednjícího Boha, který se už
nemůže dočkat, až zase vyrazíme na pouť.

Přiznávám se, že jsem ve společném muž-
ském putování nalezl radost a požeňání.
Člověku rychle dojde, jak krásné je nechat
ruč všedních dnů za sebou a vyrazit s ne-
zbytným vybavením na cestu, která sama od
sebe je cílem. Najednou se za ničím nežene,
nic nevyhlíží, je poutníkem plným očeká-
vání, vydaným do milosti svého Průvodce.
Naše pouť začala na Mariánské hoře, úplně
všichni jsme ovšem zahájili modlitbou a zá-
vazkem u Mariánské studánky v Rychnově
na Moravě. Domluvili jsme se, že na každý
den bude připadat zamyšlení nad jedním bib-
lickým textem a související osobní rozjímání
nad otázkou, která s textem souvisí. Nešetřili
jsme se, pro představu na jeden z pěti dnů
naší pouti třeba připadla otázka: „Co mám
vykonat?“. S ní jsme se rozjeli na další eta-
pu, která byla předběžně naplánovaná, ov-
šem její cíl byl vždycky otevřený s ohledem
na to, co pouť přinese. Spalí jsme především
ve volné přírodě, takže ložnice byla vždy
připravena.

Večer jsme se snažili ve zbytku sil diskutovat
o tom, co nás k otázce napadlo, co nám k ní
přišlo v modlitbě a jaké další otázky to v nás
vzbuzuje. Jako nejmladší článek zmíněného
řetězu jsem si každý večer znovu uvědomil
až ohromující požeňání moudrosti toho-

to společenství. Kolik životních zkušeností těchto osm článků nese. Máme před sebou úplně otevřenou komunikaci, můžeme se doptávat, můžeme poprosit o radu a názor. Navíc všichni stojíme vědomě před Hospodinem a Kristem s přesvědčením, že nejsme na tu mužskou roli ve světě sami, naopak naplno v ní jsme až ve společenství se Stvořitelem. Já v tom vidím úplnou duchovní posilovnu. Náš duchovní sval napojující nás nahoru silil každým dnem. Docházelo nám, jak je víra v našem životě důležitá, co všechno pro nás znamená.

Cestou byla samozřejmě i spousta legrace, nadsázky, špičkování, glosování. Rozhodně si nepředstavujte osm sucharů se zbožným výrazem ve tváři. Kdybyste nás potkali, uvidíte vesměs usměvavé muže na kolech, kteří si zjevně užívají své počinání. Tedy kromě přejezdu pohoří Chříby. Tam byste úsměv hledali těžko, zato potu tam bylo jako v sauně. Zažili jsme taky řadu okamžiků nejistoty a frustrace, kdy jsme znejistěli a díky únavě byli netrpělivější než bychom si přáli. Nakonec ale každá situace našla řešení. Několikrát jsem si v duchu říkal – „Ještě že je s námi náš Průvodce.“ Na pouti má člověk krásný pocit svobody a prostoru. Najednou se souseloví „životní pout“ zřítomní do opravdové pouti. Každé další šlápnutí do pedálů nás na ní posouvá. Člověku dojde jeho vlastní konečnost, omezenost a zranitelnost. Poutník objeví dovednost sledovat, zkoumat, žasnout. Krásná poutní místa mu k tomu pomáhají, naše krajina s tolika požehnáními a zvláštnostmi, lidé v ní žijící.

Pout' ve společenství je jedním z požehnání, které je vlastně velmi snadné si dopřát. Myslím si, že by každý věřící měl na pout' občas vyrazit a zažít, jaké to je, když cesta je cílem. Představuji si Boha, jak netrpělivě přešlapuje, když sleduje adepty na poutnictví a s respektem ke svobodě, kterou nám daroval, si tiše říká: „Tak už neváhej, vyraz rovnou! Cesta začíná! Já už se tak těším, jak si spolu popovídáme, tak nezdržuj a jdi!“ Pout' je darem s mnoha vrstvami, tou nejvzácnější je právě rozhovor s Pánem našich cest. Bez nás se to neobejde, proto všem ze srdce doporučuji vyrazit co nejdříve.

Děkuji dalším sedmi článkům za to, že jsme se mohli vzájemně obdarovat, byla to velká síla, na kterou stále vzpomínám.

Zdeněk Bohuslav

ANEŽČINY DOBROTY

Celej život mám strašnou potřebu dodržovat veškerá pravidla a nařízení. Ne že bych potřebovala být svatá, ale nějak mi bytí mezi mantinely přináší pocit jistoty a bezpečí.

Nikdy jsem nechápala, jak se to jako stane, že se člověk dostane zpod jejich ochranných křídel. Až do úterního odpoledne.

Na začátku mého vyprávění bych chtěla všechny ubezpečit (mami!), že nikdo z nás holek z Radlic neutrpěl újmu na zdraví,

opravdu. Aby nevznikly pochybnosti, jmenovitě tu újmu neutrpěla Kája, Hanka, Jíťa a [ejmi] (jak se vlastně ta černá slečna, Jitko, píše?). Jo a ani já.

Šly jsme na výlet. Na Božím Daru. Naučnou stezkou po dřevěné lávce rašeliništém, díky které bezpečně rozpoznáme mimo jiné mochnu husí od vlašťovčičníku a pryskyřníku! Nebyla moc dlouhá, tak jsme z ní plynule přešly na další okruh vedoucí přes lesy a louky. Procházka to byla hezká, ale i tak jsme v půlce zjistily, že krás přírody už máme dost a potřebujeme řízek, pizzu či podobně přízemní vzpruhu.

Proto jsme se na jednom rozcestí usnesly, že celý okruh nevykroužíme, ale vydáme se kratší, primárně běžeckou trasou. Ukazatel hlásil tři a půl kilometru, což je v poho, ne? A tak jsme šly. Slunce žhnulo, jemný větřík povíval stébly trávy a [ejmi] (nebude to Amy?) si zvesela pobíhala po cestičce sem a tam. My ostatní jsme při chůzi rozebíraly závažné problémy lidstva (Znáte test 16 osobností? Mně vyšel advokát.). A bylo nám fajn. Občas jsme překročily nějaký to blátíčko, ale to se přece snese.

I když se cesta příležitostně ztratila v trávě, značení bylo skvělé, takže pořád v poho.

Rozhodnuty ty všechny problémy světa jednou provždy rozlousknout, nevšimly jsme si, že půda nám čím dál víc měkne pod nohama. Teď zpětně se lehko řekne, že jsme měly dávat větší pozor, ale když to značení bylo tak skvělé a slunce žhnulo a větřík pořád austrovsky povíval těmi stébly, že už najednou bylo pozdě.

Ano, myslíte si to správně. Zčistajasna jsme se ocitly vprostřed rašeliniště.

„Skákejte na velký trsy trávy, na těch se neproboříte.“

„Máte taky mokro v botách?“

„Jo. A strašně to tu smrdí.“

Přiznám se, že zpočátku mi ještě bylo líto mých krásných nových botek třicetšestek, tak jsem je zula a skákala bosky. I tak stihly být duch.

„Na dřevěnou lávku to není víc než osm set metrů, to dáme.“

„[ejmi] (nebo Eimy?) se má, té se to skoro vůbec neboří.“

Řeknu vám, v duchu už jsem trochu panikařila, ale držela jsem se... A pak...

„Hani! Hani!! Neeee!!“

Když se zaboří jedna noha až po koleno do rašeliny a vy se druhou zapřete, abyste ji vytáhli, propadnete se ještě hlouběji. Víte?

Hanka ale není taková hysterka jak já, zachovala klid a počkala, až se k ní dostanu blíž a podám jí ruku. Ufff.

„To je zvláštní, že tu nohu nemám vůbec do rašeliny, co?“

Asi po půl hodině jsme zjistily, že jsme z těch osmi set metrů ukrojily asi jen sto. Nedaly bychom celý ten okruh rychleji?

Ale abych to zkrátila.

Asi po sto letech přeskokování a boření se jsme konečně ucitily pevnou půdu pod nohama – stály jsme na té dřevěné lávce z rána.

Linul se z nás strašnej zápach a čvachtalo nám v botách (teda fence E. či A. ne), ale bylo to úlevný.

Zapadly jsme do první hospody, daly si halušky a výpečky a snažily se předstírat, že to nesmráme my.

...

Asi si řeknete, že jsme tam vůbec neměly chodit. Kdo by taky dobrovolně lezl do rašeliniště, že? Co ty hrůzný scény z Pána prstenu či z Byl jednou jeden král? Ale přísahám, že jsme opravdu za celou cestu nenarazily na žádný zákaz ani upozornění, že začíná rašeliniště. Jen ty ukazatele byly oranžové, ne bílý, ale řekněte – podle oranžových ukazatelů se v létě chodit nesmí? Nevíte? Zpětně jsme to hledaly, ve spolupráci s Baru dokonce i v zákoně o ochraně přírody a krajiny, a nikde jsme nic takového nenašly.

Prostě, kdybychom věděly, že půjdeme rašelinou, ani bychom tam nepáchly.

Takhle jsme páchly. A dost. /AN

Můžete podpořit vydání knihy Anežky Náhlíkové

Chtěli byste mít Anežčiny postřehy pěkně pohromadě doma v knihovně? Je to docela snadné. Přečtete si bližší informace:

Milí přátelé,

právě putuji za svým cílem vydat knihu. I když se tento cíl pomalu začíná přibližovat, a z mlhy už dokonce matně vystupují obrysy té mé budoucí knížky, pořád mě ještě čeká dlouhá cesta.

Ona kniha se jmenuje „Můžu se vás dotknout přes plot?“ a ráda bych ji vydala u nakladatelství Pointa, která umožňuje (především) prvoautorům vydat jejich dílka na základě crowdfundingových kampaní.

Taková kampaň trvá vždy měsíc, během něhož je nutné vybrat částku potřebnou na vydání knihy. V pointím slangu se tomu říká předprodej. Znamená to, že kdo byste třeba chtěl být vlastníkem mé knížky a zároveň tak přispět na to, aby mohla být vůbec vydána, můžete to udělat právě během onoho měsíce kampaně.

Pokud se cílová částka vybere, na nebi se rozzáří bilión hvězdiček, vzduch začne omamně vonět, ptáci začnou cvrlikat Ódu na radost a já budu šťastná. A hned po kampani se s mým knižním týmem pustíme do příprav knížky na tisk.

Pokud se nevybere, žádné hvězdičky ani zpěvy nebudou, ale nebojte, o své peníze nepřijdete, všechny vám budou vráceny.

Předprodej mé knížky běží od 4. září, a to celý měsíc.

Možnost přispět na vznik knížky „Můžu se vás dotknout přes plot?“ najdete zde:

<https://pointa.cz/projects/funding>

a různé povětšinou nevážné informace ze zákulisí vzniku knihy zde:

<https://www.facebook.com/muzusevasdotknoutpresplot/>.

Děkuji vám všem za podporu, moc si jí vážím. Anežka Náhlíková

O ČEM? O SLUŠNOSTI

Nejtěžší je první věta. Tak bez okolků do toho.

Slyšeli jste o Pullmanových vozech?

Byly to nejluxusnější vagony obložené dřevem, vybavené veškerým možným pohodlím od broušených zrcadel přes pohodlné vyspání až k vyhlídkové plošině. Na americké transkontinentální železnici se objevily po válce Severu proti Jihu, kolem roku 1870. Dostaly jméno po svém konstruktérovi a výrobcu Pullmanovi. Vůbec první vůz měl název Pionýr (Pioneer).

Jména Pullman a pionýr mne v těchto dnech nějak provokují.

Nejdřív pionýr.

Slovo pionýr charakterizovalo v minulosti nejen v Americe postavu odvážnou, přinášející nová, průkopnická řešení a postoje, tvora hodného obdivu, osobnost odvahou a činy příkladnou.

Zapomenu-li na náš dnes už historický malý motocykl totožného jména, vybaví se mi jako mnohým pamětníkům chlapeček nebo holčička s rudým šátkem kolem krku, obyčejně salutující u nějakého pomníku.

Hovoříme-li o minulosti a metodách, kterých totalitní režim užíval, vždycky se připomíná strach, vězení, šikana, cenzura, uzavřené hranice, totalní ovládnutí života každého jedince. A začínalo to, politicky promyšleně, u dětí. Dětská touha někam patřit, nebýt vyloučeným jedincem, už sama pomáhala vzniku pionýrských oddílů. Pavlík Morozov, udávající své rodiče, ač pionýrům čten, se u nás naštěstí nestal vzorem dětského hrdiny. Ale autoritami zdůrazňovaná výjimečnost těch s rudým šátkem na krku oddalovala dost často schopnost kritického vnímání pokroucené každodennosti.

Se jménem Pullman je to ještě zapeklitější.

Ten tvůrce luxusních vagonů měl na mysli pohodlí cestujících.

Náš současný český Pullman, myslím si já, má podobnou touhu, Také mu jde o pohodlí. O pohodlné dožití těch, kteří byli před třiceti a více lety na různých úrovních držitelé moci.

My, tehdy ovládaní, jim stále připomínáme jejich tehdejší výsadní postavení a všechny nepravosti, jichž se dopouštěli. To jistě nelibě nesou.

A tak se mladý vědec snaží doložit, že politický vývoj v období normalizace byl bez odporu akceptován celou společností. Jednoduše, všichni jsme spolupracovali, všichni jsme vinni. Protože kdyby normalizace nebyla přijímána, nemohly by vyniknout osobnosti jako Karel Gott nebo vzniknout televizní seriály, filmy, jež se dodnes úspěšně reprizují.

Ráda hledám porovnání s historií. Podle Pullmanova klíče by tedy Mácha, Tyl, Němcová, Havlíček nutně byli oporou rakouského mocnářství. Dobře víme, že konali Rakousku navzdory.

Můj mdlý úsudek mi říká, že se pan Pullman mýlí a míchá, jak se hezky česky říká „hrušky s jabkama.“

Jestliže si za všech okolností lidé dokážou najít přátele, důvěřovat si a pomáhat, není to a nebyla podpora jakéhokoli politického režimu.

Jestliže si lidé dokážou projevovat náklonnost, milovat se, mít radost, když se jim narodí děti, plakat, když odejdou ti milovaní, není to a nebyla podpora režimu.

Do přirozené výbavy zdravého člověka patří touha po uplatnění, radost z toho, co se naučil, co dovede, co vykonal, potěšení z dobře udělané práce, a může to být objev, stavba domu, opravená klika, lék, písnička nebo úroda rajčat. Ani to neznamená podporu kterémukoli politickému systému.

Ale právě v těchto vodách mocipání loví, uplatnění a výkon si přivlastňují, vydávají za úspěch, za potvrzení jejich politiky. Podívejte, Zátopek, Gott, Kratochvílová!!! (O těch, jimž činnost zakázali, samozřejmě nemluví.)

Jenomže Zátopek i Kratochvílová by lámali rekordy, Gott zpíval, Dietl by psal své seriály, Filip by je točil i za jiné vlády (možná s mnohem menšími potížemi), protože talent nepřidělují politici, to je dar od Pána Boha a nemá se promarnit.

Tak jako si nevolíme rodiče, jimž se narodíme, nevolíme si ani dobu, do níž přijdeme na svět. Proto je tak velice důležité uchovávat ve společnosti vědomí toho, co je lidské, slušné, mravné. Být slušným člověkem, mít dostatek soucitu, umět účinně pomoci, mít dost odvahy označit bezpráví, nežít na úkor druhých, rozlišovat mezi pravdou a lží, dobrem a zlem, přitom si zachovat chuť do života, to je někdy hodně těžké,

to si žádá hrdinství všedních dnů. Jako hrdinové se ale nerodíme, to se děje jen v báchkách a pohádkách.

Hrdinství není povinné. Povinná je slušnost. Jako slušný člověk беру odpovědnost za to, co dělám, co říkám, jak vychovávám své děti, jak se chovám viděn i neviděn, jak se umím kriticky podívat sám na sebe.

Abych se vrátila na začátek a oklikou i ke zdůvodnění tohoto textu: ač na mně nezáleží, přece školákům i kantorům přeju tu nejluxusnější jízdu celým školním rokem. Kantorům trpělivost s jejich ministerstvem, rodiči i žáky. Školákům na všech stupních přeju, aby se hodně dozvídali o nejbližší, nedávné minulosti, o době, kdy mnozí jejich učitelé teprve začínali brát na rozum. Aby jim minulost nikdo nelakoval na růžovo, nezkrášloval. Aby chápali, jak nepříjemně dlouhá může být diskuse a kolik věcných argumentů musí být ve hře, potřebujeme-li se dohodnout. Aby přijali za své, jak důležitá je svoboda slova, a že jedním z největších nebezpečí je dát se umlčet.

EN

BEZRUKÝ FRANTÍK

František Filip (1904-1957) se narodil v Jamném nad Orlicí, malé vesničce pod Orlickými horami. Narodil se bez rukou, v rodině se sedmi dětmi. To ve své době znamenalo jediné – nutný život na okraji společnosti. František se ale naučil své nohy používat jako ruce, dokázal se postarat sám o sebe. Vypracoval se tak, že dodal mnoha lidem kolem sebe chuť žít. Opravdu žít.

Dětství a obecná škola v Jamném

František se narodil 20. února 1904 jako šesté dítě Štěpánu a Marii Filipovým. Otec byl dělník na pile, maminka v domácnosti. Rodina se sedmi dětmi žila skromně, ale v lásce. Děti byly vychovávány k poctivosti, slušnosti a samostatnosti. Než se naučil chodit, tisíckrát spadl a natloukl si obličej. Když se to naučil, začali ho kluci z vesnice brát mezi sebe, hrát si na vojáky, pouštět draky, dělat lotroviny. Frantík byl normální kluk, a přece v něm výjimečný. Všechno dělal nohama.

V roce 1910 nastoupil v Jamném do školy. Pan učitel František Citta dal Frantíkovi pevné základy pro celý život. Nebýt něj, zřejmě by František skončil jako pouliční žebrák. Nechal mu vyrobit zvláštní lavici promyšlené konstrukce. Své žáky uvítal kantor Citta slovy: „Od dnešního dne se spolu budeme učit číst a psát, počítat, poznávat přírodu i svou vlast. To aby z vás vyrostli vzdělání, své rodině, obci a své vlasti prospěšní lidé.“

Spolužáci přijali Frantíka mezi sebe, pomáhali mu s oblékáním, obouváním, stal se jejich talismanem.

Frantík musel na vše vynaložit mnohonásobně větší píli než ostatní děti. Jeho ohromným úspěchem bylo, když se naučil psát. Nebylo to vůbec lehké. K pracovitosti a ctízádnosti přidal dřinu. Každou volnou chvíli, celé dny doma cvičil své nohy, a psal a psal. Chtěl se vyrovnat ostatním – i posměváčkům. „*Jako kluk jsem se jednou rozbrečel lítostí nad tím, že nemám ruce. Běžel jsem na své oblíbené místo na břehu Jamenského potoka. Doma jsem nohama strkal dřívka do kamen, na poli rovnal vykopané brambory na hromádky, ve škole psal. V potoce jsem si omýval jednu nohu o druhou. Tenkrát tam na břehu potoka najednou jsem viděl své nohy docela jinak. Co všechno ty nohy umí! Už jsem nebrečel, ale usmál jsem se na ně, začaly se mi líbit. Tehdy prvně jsem si uvědomil, že ty moje nohy jsou pro mě vším, doslova pokladem.*“ Venkovský kantor Citta dal Františkovi v jamenské obecné škole ten nejceněnější vklad do života - naučil ho věřit si a pracovat na vlastní pevné vůli.

V chudé podhorské chalupě nebylo ničeho nazbyt, a tak rodiče občas řešili, co dál s Frantíkem. Otec by býval byl pro to umístit ho do ústavu nebo ho nabídnout nějakému varieté, protože jeho dovednosti lidí udivovaly, a chlapec by byl zaopatřený. Matka ho ale nechtěla dát z domu pryč a také učitel Citta vedl malého hochy k tomu, aby si živobytí v budoucnu zaopatřoval vlastní poctivou prací, a ne tím, že se nad ním někdo slituje a dá peníze proto, že je mrzák. Jednou ho na nádraží v Jablonném nad Orlicí, kde si Frantík hrával a udivoval cestující svými kousky, oslovil jeden z cestujících. Byl to MUDr. Jan Dvořák (1849-1916) ředitel české dětské nemocnice a místopředseda Spolku pro léčbu a výchovu mrzáků v Praze. Viděl, jak je Frantík šikovný, a tak ho pozval do Prahy, kde byl z popudu Spolku pro léčbu a výchovu mrzáků 1. 4. 1913 otevřen Jedličkův ústav v čele s MUDr. Rudolfem Jedličkou (1869-1926). Už 3. prosince 1913 tam Frantík nastoupil s vidinou, že se tam něčemu novému přiučí. Jamenský starosta podpořil váhající rodiče, aby tam syna poslali, protože je pilný a ctízádnostivý, a ústav mu poskytne možnost dalšího rozvoje. Bylo mu devět let, a odešel do velkého světa. Frantík byl rád. Rodičům nebylo lehké, ale ubyla jim starost o jeden hladový krk, a ani domovská obec nemusela řešit starost o postiženého občana, o kterého se musela v případě potřeby postarat.

Jedličkův ústav

V Jedličkově ústavu Frantíka přivítal učitel František Bakule (1877-1957). Frantík vytáhl nohu na pozdrav, a ihned zapadl mezi své nové kamarády. „*Od prvé chvíle jsem se cítil v ústavu mezi novými tvářemi stejně dobře jako doma v Jamném, dokonce mnohem líp, octl jsem se totiž mezi stejně postiženými.*“ Na počátku 20. stol. byli zmrzačení lidé na okraji společnosti, posmívání a opovrhování. Kromě soucitu jim pomohl málokdo. Bakule byl jeden z mála průkopníků, kteří usilovali

o to dát zmrzačeným stejnou šanci, jako mají zdraví lidé.

František Bakule se stal pro své svěřence druhým otcem, získal si velmi rychle dětskou náklonnost a přátelství. Do Jedličkova ústavu nastoupilo v roce 1913 dvanáct chovanců různého postižení. Na svou dobu byl Bakule zvláštním učitelem, nebál se novot a experimentování, což se řadě lidem nelíbilo. Měl na starost personální i materiální běh ústavu, výchovu a výuku chovanců. Život v ústavu měl pevný řád: budiček, studená sprcha, snídaně, práce, nakrmit ústavní králíky, práce, jídlo, večerka a pohádka na dobrou noc. Radosti měli i mimo oblíbenou dílnu: společné zpívání, výlety do přírody a nejoblíbenější bylo loutkové divadlo, které každý večer před spaním přehrávali v ložnici starší kamarádi těm mladším. Všechny dílny sloužily k tomu, aby se každý vyučil nějakému řemeslu, které byl dalo dostatečnou obživu. Měli odbornost truhlářskou, malířskou, kamenickou, košíkářskou, cizelářskou, oddělení malby, látek a řadu dalších.

Chci, a proto umím

Učitel Bakule byl pro děti jejich sluncem. Dodával jim potřebnou sebejistotu, vštěpoval důležitost vůle, aby se nevzdávaly při nezdarech. Jejich společným heslem se stalo: „*Chci, a proto umím!*“ Mnohé děti leccemu nerozuměly, ale heslo jim zůstalo natrvalo vytesáno v duších a myslích.

„*Jednoho dne vešel Bakule do dílny, kde jsem se snažil uplést košík a mořil jsem se s rákosem. Točil jsem se po podlaze jako čamrda. Co to děláš? Ptal se mě. Pokouším se uplést košík, ale nejde mi to. „Třeba špatně zakládáš rákos, zkus to druhou nohou. A pozor na ohyb, ten je důležitý.“ Bakule věděl, o čem hovoří, sám se naučil plést košíky, ale mně kromě rady záměrně nepomohl, nepodal mi rákos, nepřidržel, neohnul. Nechal mě, ať se sám trápím. Dobře věděl, že ani v budoucnu nikdo vedle mě stát nebude, aby mně radil, podával, přidržel. Právě v tom bylo kouzlo Bakulova pedagogického umění. Chtěl, aby se každý popral s nějakým úkolem sám. Dál jsem se kutálel po podlaze, vztekal se, zkoušel ohýbat rákos, prostrkávat stébla, splétat je. Navečer jsem byl s prací hotov. Udělal jsem malý nevzhledný košík. Bakule si dlouho vytvoř prohlížel a pak řekl: „Vidíš, že to jde,“ a požádal mne, zda mu košík můžu věnovat. Postavil si pak košík u sebe v pokoji na stůl. “ V roce 1915 si Bakule zapsal o Františku Filipovi: „*11letý hošík, synek dělníkův, od narození bezruký. V poměrech, v nichž žil, než k nám přišel, jistě by byl propadl jenom žebrotě, alkoholu a tuláctví. Je nejčipernějším naším chovancem, naučil se všechny své potřeby obstarávat si sám nožkama.*“*

Do Jedličkova ústavu chodily četné návštěvy zvědavců. Veřejnosti se otevřel dosud utajovaný svět postižených. Z davů lidí žádnou radost neměli, ale na druhou stranu to byl zdroj darů, cukroví, ovoce či šatstva, které - většinou dámy - do ústavu přinášely. A za to

byli vděční. Frantík posílal přebytky šatstva i domů do Jamného svým sourozencům, kteří doma neměli nic. Dlouho vzpomínali na Vánoce, kdy jim Frantík poslal poštou zimní kabáty.

Zmrzačené děti učily vojáky žít

Po vypuknutí války v r. 1914 MUDr. Dvořák a MUDr. Jedlička velmi pohotově zareagovali na novou situaci a přišli s ideou, že Jedličkův ústav se stane místem, kde se váleční invalidé budou učit znovu žít. Měli za sebou roční zkušenost a výborné výsledky v práci s postiženými dětmi. A tak se z malých zmrzačených dětí stali učitelé. Přišli k nim vyhublí, zmrzačení, zatrpklí chlapi, kteří proklínali život. Děti se jich bály. Když ale Frantík vojákům předvedl, co umí, bariéry postupně opadávaly. Donedávna poklidný ústav, který měl 6 zaměstnanců a 12 chovanců, měl v závěru roku 1916: 46 úředníků, 14 zřízenců, 10 provozních mistrů, 100 dělníků a během posledních dvou let jim prošlo přes 33.000 invalidních osob. S přílivem válečných invalidů narůstal počet pracovních profesí. Fungovala zde protetická dílna, která vyrobila za dobu své existence přes 15.500 protéz. Fungovala tam škola pro analfabety, hudební škola, škola pro jednoruké i bezruké, probíhal obchodní kurz, kurz pletení svetrů a punčoch, výuka fotografování, knihařství, jazykové kurzy, dokonce hotelové řeznictví. To vše vyžadovalo promyšlené vedení. Bakule proměnil ústav v instituci, která si dala za cíl navracet vojenské invalidy zpět do společnosti a normálního života. Jeho dvanáct svěřenců pomáhalo válečným invalidům, předváděli jim své dovednosti, učili je. Vojáci je měli rádi, a začali jim říkat Bakuličata. V roce 1917 založili vlastní prosperující Dětské výrobní družstvo, z jeho výtěžku prodeje hraček a upomínkových předmětů přispívali na provoz ústavu. Bakule nechal veškerou starost a organizaci výroby na dětech, Frantík se stal ředitelem DVV. A opravdu se jim dařilo – vyrábět i prodávat.

Bakulova družina

V roce 1919 došlo k roztržce mezi Jedličkou a Bakulem. Ten odešel z Jedličkova ústavu, a založil vlastní ústav. Všichni jeho svěřenci odešli dobrovolně s ním. Nesli si označení Bakulova družina, zprvu možná hanlivé, ale brzy ho přijali za své. Neměli prostory, a tak první útočiště našla Bakulova družina v bytě paní Novákové v Ječné ulici: „*Koupili jsme slámu, rozložili ji na podlaze, a tak jsme pod přikrývkami spali několik dnů.*“ Po dalším čtyřměsíčním provizoriu získali zámeček na Klamovce. Nesnadno vznikala Bakulův ústav. Bakule i jeho svěřenci – jak už to v životě bývá – potkali v životě řadu závistivců a nepřejících lidí. Ale asi víc bylo lidí, kteří se jim snažili nějak pomoci – penězi, jednáním na úřadech, podporou neobvyklých myšlenek, poctivou prací pro ně.

Dva roky jezdil Frantík se čtyřlenným sou-

pokračování na str. 10

borem loutkového divadla po českých zemích a hráli divadla dětem i dospělým. Velkou pozornost si získal Bakulův sbor zpěváků, složený právě z chovanců jeho ústavu. Jejich zpěv dosáhl takových kvalit, že svými výkony udivovali kdekoho. A tak jezdili na zájezdy po Čechách, ale dostali pozvání od jedné mecenášky i do Ameriky, kam díky podpoře prezidenta Masaryka v dubnu 1923 skutečně vyjeli. Téměř dvouměsíční zájezd byl pro Františka zážitkem na celý život. Všude tam byli středem pozornosti. Vystupovali od New Yorku a Bostonu až po St. Joseph a Omahu - dvacet měst, dvě stě škol. Nejvyššího uznání se jim dostalo přijetím u prezidenta Hardinga a jeho uznávanými slovy nad připraveností Bakulovy družiny k samostatnému životu. Frantík si s prezidentem Hardingem potřásl nohou, od Forda dostal auto na nožní ovládnání. Bezruký hoch z Čech všude budil pozornost a uznání. O jeho jízdě autem psaly noviny, byl natočen krátký film „Bezruký šofér“. Po americkém triumfu je ale čekal běžný život doma – práce, starosti, každodenní vydělávání na chléb. Bakulovi zpěváci vystupovali v letech 1924-30 také v Německu, Dánsku, Švýcarsku, Francii, Maďarsku. Poslední koncert se konal v roce 1934 v pražské Lucerně. V té době už byl František Filip mimo Bakulovu družinu, z níž odešel do samostatného života v roce 1927.

Sám do života

Frantík naplnil princip Bakulovy výchovy – umět se postarat sám o sebe. Sám se oblékal, myl, šněroval boty, zapínal košili, přišival utržený knoflík. „Zpočátku mi oblékání trvalo až patnáct minut, a zapnout knoflíček u košile třeba i půl hodiny. Dnes to svedu za necelou minutu. Utržený knoflík? Ať prý si ho přišiju sám, odbyly mne pěstounky, měly právě nutnější práci. Sehnal jsem jehlu a nit, zalezl v dílně do kouta a trápil se tak dlouho, pokud jsem knoflík nepřišel.“

Frantík jezdil často na výchovné přednášky do škol. Nejprve dětem vyprávěl o svém dětství, pak jim předvedl, co všechno dokáže dělat člověk bez rukou pouze nohama, nezapomněl přitom na povzbuzení žactva k píli ve škole i k manuální práci. Vystupoval v Mladé Boleslavi, České Třebové, v Ostravě i na Slovensku. Jeho vliv na mládež byl velký. Později takto jezdil po školách už na produkční licenci. Často pak dostával dopisy vděčných diváků: „Milý pane Frantíku. Vzpomínáme všichni na Vás a na Vaši návštěvu zde. Vzpomínají děti i my učitelé. Přinesl jste našim dětem vzpruhu, zanesl a zasel jste mezi ně touhu umět za každou cenu. Zasel jste do těch mladých duší důvěru v sebe, krátce, mají všechny nejen chuť ku práci, ale pracují. Je to radost teď, kdy bez nucení a bez jakýchkoliv pobídek i ty nejváhavější se činí. Děkujeme Vám za vzpomínku z Pelhřimova. S díky Josef Brych, ředitel školy v Mladé Vožici.“

Prátelský a společenský František byl miláčkem lidí, obzvláště dam – vždy upravený bezruký mládenec se vydával do města na procházky. Stávalo se, že po Frantíkových vystoupeních na veřejnosti ho oslovovali manažeři varieté, a lákali do artistických varieté s příslibem bezstarostného života a velkých peněz. Frantík lákal nezávislý život. Když mu bylo 20 let, zašel za Bakulem, ale ten už nechal rozhodnutí na něm: „Viš, že odsuzují, když se diváci kochají pohledem na zmračené tělo artisty. Ale je to tvůj život, budeš se muset rozhodnout sám,“ řekl mu tehdy.

Vlastní život, vlastní živnost

František si místo varieté pořídil v Praze na Smíchově obchod s uměleckými předměty. Brzy se tam stal oblíbeným, a navštívit jeho obchod patřilo k bontonu mezi Pražany. Jezdili za ním i zákazníci a školní děti z celé republiky, které znal ze svých produkcí. Jeho popularita stoupala. Byl zván do vyšší společnosti, v roce 1925 byl pozván prezidentem Masarykem do Lán.

Poctivě se tři roky živil vlastní prací. Tři roky zajišťoval kolem svého obchodu vše – organizaci, účetnictví, zásobování, provoz, propagaci: „Byly to perné tři roky, hodně práce, spousta problémů. Denně se prát s něčím novým, prohrávat i vítězit. Mít trable, ale mít také úspěch. Život v jednom kole. Obtížné a namáhavé roky, ale dobré roky. Byly to pro mne tři šťastné roky.“

Když přišla hospodářská krize, nepomohla mu ani jeho popularita a musel obchod prodat. V roce 1927 opustil Bakulův ústav a vydal se do samostatného života.

Když se podmínky pro podnikání trochu zlepšily, zřídil v roce 1936 kavárnu v Rožnově pod Radhoštěm, kam jezdil do lázní načerpat síly po celoroční práci. Kavárna u Frantíka lákala četné letní hosty. Ale rožnovští hostinští, pro které byl Frantík konkurenci, na něj podali žalobu, že nemá koncesi k živnosti, a Frantík skutečně musel kavárnu zavřít. Nepomohly odvolávky ani na prezidentskou kancelář. Frantík byl zdrcen, a na čas se uchýlil do rodného Jamného. Pobyl u milované sestry Ludmily, začal psát knihy, pořídil si pejska... Zájem veřejnosti o jeho život ho přivedl k psaní. V roce 1929 vydal knihu Bezruký Frantík píše o sobě, 1931 Bezruký Frantík píše II. díl, 1937 Moje psi přítelkyně, 1938 román Paní Olga.

V roce 1939 se usadil v Brně, kde žila část jeho rodiny, a začal podnikat v prodeji občerstvení. Zakrátko zřídil v Brně i inzertní kancelář, zaměstnával více než deset pracovníků, takže byl veselý, přátelský František brzy populární i v Brně. Psal různé články do novin, v roce 1941 vydal knihu Úspěch. V roce 1942 se tam oženil se Zdeňkou, jednou ze svých pracovnic. O rok později se jim narodila dcera Hana.

Po únoru 1948 se život změnil, a už nikdy se nevrátil do předválečných kolejí. „Podnikal jsem, staral se o rodinu, odváděl daně. Najednou jsem musel svůj podnik zavřít. Já,

člověk bez obou rukou, jsem se přes noc proměnil v kapitalistu a nepřítele lidu. Nechápal jsem to. Bylo to horší než debakl v Rožnově. Pak už jsem nebyl pan podnikatel, ale jen mrzák...“ Manželé se v roce 1948 také rozvedli a František zůstal sám, odkázaný na almužnu od státu. Brzy však našel náplast na své rány, v roce 1951 se oženil s Marií a měli spolu další dvě děti, syna Jiřího a dceru Zdenku.

Za vše jsem zaplatil tvrdou prací

František Filip zemřel 9. února 1957 a pohřben je v Brně. V jamenské obecní kronice je zápis: „V únoru 1957 zemřel v Brně ve věku 53 let náš jamenský rodák, BEZRUKÝ FRANTÍK – František Filip, který se narodil bez rukou a svou houževnatostí se dopracoval toho, že všechny práce konal nohama. Psal na stroji, zalátal punčochy, řídil automobil. V roce 1910-1913 chodil do zdejší školy, kde jej učitel Citta učil psát nohou. Pak Frantík odešel do Bakulovy družiny, kde se naučil všem pracím. S družinou byl po první světové válce na turné ve Spojených státech amerických a v různých městečích Evropy.“

František Filip byl nadán mimořádnou inteligencí, píli, pracovitostí a vůlí. Okolnosti jeho života byly natolik příznivé, že se vypracoval výjimečným způsobem: „Nikdy mi nešlo o slávu. Za všechno, čeho jsem kdy dosáhl, jsem zaplatil tvrdou prací. Nebyl to snadný život, ale byl to život podle mých představ.“

Mnoho z lidí, které František v životě potkal, zůstane už navždy bez větší pozornosti: maminka, která se nezrekla postiženého syna, venkovský kantor, který citlivě vedl malého mrzáčka ve škole, bezjmenní dárci, kteří podporovali Jedličkův i Bakulův ústav... Přesto to jsou právě oni, kdo stojí za Frantíkovým plně prožitým životem.

Dodnes v Jamném nad Orlicí František Filip není jen historickou postavou, ale živým příkladem. Paní Jungmanová, manželka Františkova synovce, která dlouhá léta učila v místní základní škole, vypráví: „Na škole máme tzv. projekční den, který věnujeme právě Bezrukému Frantíkovi. Děti odpovídají na otázky z jeho života, dělají praktické úkoly.“ Jamňáci jsou prostě na svého rodáka hrdí. Učí se o něm, vypráví o něm svým dětem a vnoučatům. I jim se přece může do života hodit Frantíkovo heslo: „Chci, a proto umím!“

A ještě závěrečná třešnička na dortu: pozoruhodný životní příběh Františka Filipa zaujal autory T. Dianišku a I. Orozoviče z Divadla pod Palmovkou, kteří napsali a loni uvedli premiéru inscenace Bezruký Frantík.

(použitá literatura: Richard Sobotka, Bezruký Frantík, 2003; František Filip: Bezruký Frantík píše II., 1931) /M

Když se vytratila veškerá naděje, když nikdo nepřichází na pomoc a krásy života vyprchaly, zjišťují, že pomoc přece přichází, i když nevím jak a odkud.

Maháthma Ghádhí

HÁCHŮV PŘÍBĚH JAKO ODLESK PAŠIJÍ

*Nakladatelství Academia vydalo knihu **Vita Machálka: Prezident lidskosti - životní příběh Emila Háchy. Radek Gális o ní hovořil s autorem pro Perspektivy** č. 26:*

Čím vás přitahuje osobnost třetího československého prezidenta Emila Háchy?

Myslím, že to vyjadřuje název mé monografie Prezident lidskosti a také podtitul mé první knihy o něm z roku 1998 Prezident v zajetí: Život, činy a kříž Emila Háchy. Také dnes někteří čeští politikové rádi mluví o „křesťanských hodnotách“, přitom se vytrácí vědomí, že k těmto hodnotám patří láska k bližnímu jdoucí až k sebeobětování – tedy spojená s ochotou „nést kříž“. U Háchy naopak nešlo o slova, nýbrž o smýšlení a jednání, které v době nacistické okupace určila jeho touha pomoci přežít českému národu i na životě ohroženým jednotlivcům, a to i za cenu sebezapření a sebeponížení. Hácha mne přitahuje také obrovským kontrastem mezi svou lidskostí a naprostou nelidskostí doby, kdy musel zastávat prezidentský úřad.

Emil Hácha byl vychován v křesťanské rodině a byl věřící. Jak se víra odrážela v jeho životě a jak ho ovlivňovala v soudní i prezidentské funkci?

Celá Háchova rodina byla výrazně křesťanská. Myslím, že víra hrála svou roli i při volbě Háchova profesního zaměření na správní soudnictví, tedy na obhajobu individuálních práv každého člověka. V té Hácha viděl též smysl svého působení v prezidentské funkci v době okupace, kdy se stále zastával obětí bezpráví.

Podarilo se mu dosáhnout například propuštění bezpočtu lidí z koncentračních táborů, včetně zhruba 1200 studentů vězňů od 17. listopadu 1939. Krátce po zásahu nacistů proti českým vysokoškolákům se v projevu ze Štědrého dne 1939 slovy obrozeneckého kněze Václava Beneše Třebízského modlil za český národ a poručil jej Boží ochraně. Výmluvné bylo i jeho vyjádření při zakládání národně obranné organizace Národní souročenství krátce po okupaci, kdy mluvil o cestě k lepší budoucnosti národa a kdy řekl: „Věřím v pomoc Boží na této naší cestě.“

Jaké poučení bychom si mohli vzít z Háchovy tragické role v posledních letech jeho života?

Háchův úděl mne vzal za srdce v době, kdy jsem byl jako student historie čerstvým konvertitou. Vše od obrovského sebezapření, s nímž Emil Hácha v zoufalé pomnichovské situaci našeho státu přijal prezidentskou kandidaturu, až po jeho poválečnou smrt v naprostém ponížení a zavržení, jsem viděl jako formu následování Krista na jeho cestě od bolestného rozhodování v Getsemanech až na Golgotu. Ovšem Háchův příběh je samozřejmě jen slabým odleskem pašijí a v mnohém jej poznamenala i Háchova lidská slabost a tragická nejednoznačnost dilemat,

v nichž se ocitl. Nicméně vybízí, abychom přemýšleli o hodnotě služby bližním bez nároku na věčnost. A také o tom, že Boží spravedlnost, ve kterou Emil Hácha věřil, je zřejmě úplně jiná než proměnlivé a mnohdy velmi povrchní lidské soudy.

Katolický týdeník č. 26/2020

KŘESŤANSTVÍ JE ŠVIH A HONBA A TANEC...

Tady nejde o zbožnost, nebo aspoň ne o tu z kostelních lavic, zbožnost modlitebních knížek a nálepek do dětských sešitů a razítek za mši svatou. Zde pronásledujeme divoké zvíře, Ducha Svatého, Orla či Vlka, Vítr, Holubici kdesi vysoko na obloze, sokola kličkujícího mezi skalami, zde jsme na stopě smyslu bytí, urputně se prodíráme pralesem, jsouce mu na stopě. Ano, modlitba jako duchovní dalekohled rozšiřuje srdce, aby duše správně a do dálky viděla, aby pochopila, kudy jít, kudy se vrhnout, kde je stopa, po které běží, kompas, který určí směr, ale vlastně nevíš, proč máš jít tudy, nic neobvyklého není na obzoru, nic na první pohled zvláštního, kam střelka ukazuje, a přece je to z těch tisíců směrů ten jediný správný. Musíš běžet a musíš běžet zarputile, Bůh se nechává pronásledovat. Tohle nemá nic společného s katechismem a hodinami náboženství, s ministrováním a debatami o katolickém sexu. Tohle je vítr a nadšení z honby, z násilnického dobývání se do království, vlamování do hradeb, nadšení z cesty, nadšení z divočiny, nadšení z toho onoho, co nemá jméno, co je všude a nikde, co nakonec dopadneš a uchvátíš na samém dně své vlastní duše, nadšení ze smyslu bytí, z toho, že podstatou vesmíru je láska, z toho, že to divoké zvíře je v nás a my jsme jen skrze něho a s ním a v něm. Tohle je křesťanství, a ne bílé krajky superpelice a červená solidea, křesťanství je švih a honba a tanec a radost z běhu, kdy se vezeš na vlně a sám tvoříš, a čím blíže jsi, tím letíš rychleji. Kdo nikdy vítr nepocítil, ale myslím opravdový vítr, zůstane doma a bude psát po křesťanských serverech unylé texty o tom, co by se mělo a co by se nemělo, a v bezvětrí pokojně psát traktáty o vanutí Ducha, v diskusích pod texty se bude rozčilovat, a pak umře. Já žiji venku, ano, s veškerým nepohodlím, pod širým nebem a v dešti, ale vím, co je to vítr, vím, co je to déšť časný i pozdní, vím, co je půda, co vinice, co poušť, a nemusím si o tom číst. A jestli umřu kvůli počasí a kvůli nepohodlí dřív, co na tom? Nejsme zde od toho, abychom žili co nejdéle.

Marek Vácha

Pavel Svoboda O EVROPSKÉ UNII - k blogu pana kardinála Duky

Publikovat rozhovor s tak kontroverzní osobou, jakou je Hana Lipovská, byl ze strany začínajícího časopisu Hrot reklamní majstrštyk. Nekomentoval jsem ho, protože jsem nechtěl ani nasednout na tuto propagační

strategii, ani jsem nechtěl dělat reklamu slečně Lipovské, konečně vypořádat se s takovou dávkou nepodložené dojmologie by mělo význam jen tehdy, pokud by šlo o skutečně věcný dialog. Nyní však Hanu Lipovskou podpořil vahou své autority pan kardinál Dominik Duka.

Pavel Svoboda je vysokoškolský učitel (katedra evropského práva PF UK), předseda správní rady think-tanku IKDP (Institut pro křesťansko-demokratickou politiku) a bývalý předseda právního výboru Evropského parlamentu

Začněme některými tezemi Lipovské: vstup do Unie je podobný okupaci 1968; otcové zakladatelé měli marxistickou ideologii, ve svém elitářství pohrdali lidmi, pod vlivem marxismu vytvořili podhoubí pro nadnárodní firmy, které jsou ale neúspěšné a směřují své vlády od kapitalismu k socialismu. EU směřuje od spolupráce a trhu k centrálnímu plánování. EU znamená zaostávání, ztrátu svobody a ponižování, jsme vytlačováni od jednacího stolu.

Na blogu pana kardinála mi pozitivní připadá chlupácké gesto nenechat svoji chráněnkou v palbě kritiky osamělou. Ten blog ale bohužel nevstoupil do diskuse tak, že by buď teze slečny Lipovské argumentačně podpořil, anebo se od nich distancoval: říká jen, že EU potřebuje reformu (což říkají všichni, jen o ní mají protichůdné představy), zatímco Lipovská tvrdí, že ani reforma, ani restrukturalizace EU není možná, a proto je z EU třeba vystoupit; jinak se pan kardinál k tezím Lipovské nevyjádřil. To si bohužel mnohý může vyložit jako souhlas.

S řadou jednotlivostí blogu pana kardinála pak také nelze souhlasit:

- Charles de Gaulle nebyl otcem zakladatelem, naopak házel rodícímu se nadnárodnímu společenství států nacionalistické klacky pod nohy, jak jen mohl – přál si jen mezivládní spolupráci mezi národními státy, nic víc. Stačí si přečíst jakoukoliv stať z dějin evropské integrace či např. Paměti Jeana Monneta (česky Aleš Čeněk, Plzeň 2012).

- Je mylná teze, že otcové zakladatelé nezakládali to, co dnes představuje Evropská unie. Dokazují to např.

(a) pasáže z tzv. Schumanovy deklarace (1950) - dokumentu, který západní Evropu dovedl od Společenství k dnešní EU, tj. přesahuje pouhé Evropské společenství uh-

lí a oceli: „... Přínos, kterým organizovaná a živá Evropa může přispět civilizaci, je nezbytný pro udržení mírových vztahů. Tím, že už dvacet let Francie usiluje o sjednocenou Evropu, sleduje především jeden cíl – sloužit míru. Sjednocená Evropa vytvořena nebyla, zažili jsme válku. Evropa se nevytvoří najednou, nebo podle jednoho plánu. Uskutečnění se naplňováním konkrétních cílů, vytvářejíc nejprve skutečnou solidaritu. Sdružení evropských národů vyžaduje, aby se skoncovalo s letitým nepřátelstvím mezi Francií a Německem. ... Zavedení společné výroby uhlí a oceli bude mít za následek okamžitě vytvoření společných základů pro ekonomický rozvoj, jakožto první etapu Evropské federace ... Tím, že bude zavedena společná základní výroba, a bude vytvořen nový Vysoký úřad, jehož rozhodnutí bude závazné pro Francii, Německo a pro další země, jež se k nim připojí, vzejde z tohoto návrhu první konkrétní základ Evropské federace, jež je nezbytná pro udržení míru.“;

(b) Paměti Jeana Monneta: „... Co se daří pro uhlí a ocel šesti zemí, je třeba protáhnout až ke konečnému cíli: Spojeným státům Evropy. ... neodvažují se říci, k jakému zakončení nás vede tato nutnost, k jakému typu Evropy, neboť není možno dnes si představit rozhodnutí, která budou přijata v této souvislosti zítra. Hlavní přitom je ... postupně vytvářet mezi lidmi Evropy nejširší společný zájem pod vedením společných demokratických institucí, jimž byla předána nezbytná suverenita. ... Nikdy jsem nepochyboval, že tento proces nás jednoho dne dovede k Spojeným státům Evropy, ale nesnažím si dnes představit jejich politické uspořádání, jakkoli nepřesná jsou slova, o nichž se dnes diskutuje: konfederace nebo federace. ... A samo Společenství je jen etapou k zítřejším organizačním formám světa.“

- K větám „Lisabonská smlouva už pak ani neobsahuje odkaz na židovsko-křesťanské kořeny Evropy. Říká nám tím, že už nemá stejného ducha, jako měla Evropa, jež byla založena výše zmíněnými ,otci zakladateli“:

(a) žádná ze zakládacích smluv ani novelizačních smluv před Lisabonskou smlouvou žádný odkaz na tyto kořeny neobsahovala. V této věci nedošlo Lisabonskou smlouvou k žádnému zhoršení, naopak se tam dostala povinnost Unie vést trvalý a pravidelný dialog s církvemi a náboženskými společnostmi (viz níže) - došlo tedy spíše ke zlepšení;

(b) není na místě vinit EU z toho, že do Lisabonské smlouvy nebyl zapracován odkaz na židovsko-křesťanské hodnoty, když žádný takový odkaz nemáme ani v české ústavě, takže nejdeme ostatním státům v EU příkladem, a není mi známo, že by pan kardinál za tento

stav kritizoval české představitele Zemana, Babiše a spol.

- K větám „všichni nás ujišťovali, že připravovaná „euroústava“ (v roce 2007 ji nahradila tzv. Lisabonská smlouva) ponese ducha židovsko-křesťanských zásad. Jak to dopadlo, víme“:

(a) ti „všichni“ mluvili o židovsko-křesťanském DUCHU, ne o výslovné citaci židovsko-křesťanských kořenů – takže jak to dopadlo? K židovsko-křesťanskému duchu jistě patří hodnota míru, důstojnost jednotlivce (na níž je založen celý systém lidských práv), solidarita, subsidiarita, které jsou evropskou integrací rozvíjeny;

(b) máme snad v české ústavě něco podobného větě „Unie udržuje otevřený, transparentní a pravidelný dialog s [náboženskými] církvemi a organizacemi, přičemž uznává jejich identitu a jejich osobitý přínos“ (čl. 17 odst. 3 Smlouvy o fungování EU, vložený právě Lisabonskou smlouvou)? Nemáme, takže k úrovni vztahu církví a EU máme ještě dost daleko: kritizujeme tedy především domácí poměry.

- K větě „... velká část politiků, kteří se v evropské politice tak rádi zaštiťují křesťanstvím, připouští kompromisy takové povahy, že se ideály, na nichž byla myšlenka Evropy postavena, ocitají zcela na okraji, nejsou-li zcela pošlapávány“: hlavními ideály zakládacích dokumentů jsou mír a solidarita a ty jsou rozvíjeny, ne pošlapávány. Pan kardinál by tedy měl ukázat na jedinou velkou myšlenku např. z citované Schumanovy deklarace či ze zakládacích smluv, která je dnes pošlapávána, jinak vychází z obtížně prokazatelné teze, že skutečné evropské ideály se do zakládacích dokumentů vůbec nedostaly.

- K větě „Současná politika EU v mnoha směrech naznačuje, že největším nepřitelem evropské integrace jsou právě instituce Evropské unie“ raději ze zdvořilosti žádný komentář nepřipojím, jen připomenu, že hlavními institucemi Unie jsou Evropská rada (premiéři členských států), Rada (ministři členských států), Evropský parlament (zvolení občany členských států), Evropská komise (složená z nominantů vlád členských států) a Soudní dvůr (složený z nominantů vlád členských států).

Za překvapivě pozitivní považuji závěrečnou citaci kardinála Schönborna o tom, že reformu potřebuje nejen EU, ale i katolická církev. Jen nerozumím, proč pan kardinál tuto tezi ocitoval, ale pak ji nechal ležet bez komentáře; k tomu rozhodně kompetenci má.

Je mnoho věcí, které lze na EU kritizovat. Mně také nevyhovuje převážně liberální nastavení současné EU; to ale vyplývá ze stavu společnosti ve všech členských státech (včetně té české), jenž se odráží ve volbách, z nichž vycházejí odpovídající složení národních a následně i evropských institucí. EU nemůže být lepší než průměr společností jejích členských států. Každopádně potřebujeme konstruktivní kritiku postavenou na faktech, ne na nepodložených tezích. Nepodložená tvrzení paní Lipovské bohužel patří do kategorie fake news: není divu, pracuje pro Institut Václava Klause, financovaný ruskými penězi. Je škoda, že pan kardinál toto podporuje.

Aktualne.cz
30. 8. 2020

K PŘÍPRAVĚ NA BOHOSLUŽBY O NEDĚLÍCH A SVÁTCÍCH

neděle 6.9. 8 h. Lukavice 10.30 Kunčice	23. v mezidobí Ez 33,7-9 Ž 95 Ř 13,8-10 Mt 18,15-20
sobota 12.9.	18 h. Letohrad
neděle 13.9. 8 h. Lukavice 9 Mistrovice 9.30 Orlice	24. v mezidobí Sir 27,33-29,7 Ž 103 Ř 14,7-9 Mt 18,21-35
sobota 19.9.	18 h. Letohrad
neděle 20.9. 8 h. Lukavice 9 Mistrovice 9.30 Orlice	25. v mezidobí Iz 55,6-9 Ž 145 Flp 1,20c-24 Mt 20,1-16a
sobota 26.9.	18 h. Letohrad
neděle 27.9. 8 h. Lukavice 9 Mistrovice 9.30 Orlice	26. v mezidobí Ez 18,25-28 Ž 25 Flp 1,3-6. 2,21-24 Mt 21,28-32
pondělí 28.9. 11 h. Letohrad	Slavnost sv.Václava
sobota 3.10.	17 h. Červená 18 Letohrad
neděle 4.10. 8 h. Lukavice 9 Mistrovice 9.30 Orlice	27. v mezidobí posvěcení v Mistrovicích a v Červené Iz 5,1-7 Ž 80 Flp 4,6-9 Mt 21,33-43
sobota 10.10.	18 h. Letohrad
neděle 11.10. 8 h. Lukavice 9 Mistrovice 9.30 Orlice	28. v mezidobí posvěcení v Lukavici Iz 25,6-10a Ž 23 Flp 4,12-14.19-20 Mt 22,1-14

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz • uzávěrka je 20. každého měsíce
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: BarBar Design, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741